

ดวงหทัย ลือดัง. การสืบทอดประเพณีเทศน์กาเผือกในชุมชนไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี. (๒๕๕๔).

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์สุกัญญา สุจฉายา

วัตถุประสงค์: ๑. เพื่อศึกษาการสืบทอดประเพณีเทศน์กาเผือกในชุมชนไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี

๒. เพื่อรวบรวมและปรัวรรณกรรมโบราณเรื่องกาเผือกในชุมชนไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี

๓. เพื่อศึกษาบทบาทของประเพณีเทศน์กาเผือกในชุมชนไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี

สมมติฐาน: ประเพณีเทศน์กาเผือกมีบทบาทในการสืบทอดความเชื่อเรื่องแม่กาเผือกเป็นมารดาของพระพุทธเจ้าทั้งห้าพระองค์ และสืบทอดวรรณกรรมเรื่องกาเผือกของชาวไทยไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรีให้คงอยู่ถึงปัจจุบัน

บทคัดย่อ: วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาประเพณีเทศน์กาเผือกในชุมชนไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสืบทอดประเพณีเทศน์กาเผือกในชุมชนไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี รวบรวมและปรัวรรณกรรมโบราณเรื่องกาเผือกในชุมชนไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี ตลอดจนศึกษาบทบาทของประเพณีเทศน์กาเผือกในชุมชนแห่งนี้

ผลการศึกษาพบว่า ประเพณีเทศน์กาเผือกในชุมชนไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี เป็นประเพณีที่ยังปฏิบัติกันอยู่ ในตอนค่ำของวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ในประเพณีนี้พระสงฆ์จะเทศน์เรื่องกาเผือกและชาวบ้านจะจุดประทีปดินกาบูชาแม่กาเผือกผู้เป็นมารดาของพระพุทธเจ้าทั้งห้าพระองค์ตามเรื่องกาเผือกในคัมภีร์เทศน์ ปัจจุบันผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปยังรู้จักเรื่องกาเผือกและยังปฏิบัติพิธีกรรมนี้อยู่ ขณะที่พระสงฆ์ผู้เทศน์กาเผือกที่สามารถอ่าน “หนังสือยวน” หรืออักษรธรรมล้านนาได้และสามารถเทศน์กาเผือกด้วยทำนองธรรมวัตรแบบยวนได้ คือ พระเจริญ ธรรมวุฑโฒ เพียงรูปเดียว

ผู้วิจัยได้รวบรวมโบราณเรื่องกาเผือกตามวัดต่าง ๆ ในชุมชนไทยยวน อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี รวม ๖ ฉบับ และได้นำโบราณที่พระสงฆ์เทศน์ในปัจจุบัน คือ ฉบับ “พระยาภาณุ” (กาเผือกฉบับวัดโพธิ์ ๓) จารโดยพระเจริญ ธรรมวุฑโฒ มาปรัวรรณจากอักษรธรรมล้านนาเป็นอักษรไทย เพื่อนำมาตรวจสอบกับฉบับ “พระยาภาณุ” (กาเผือกฉบับวัดโพธิ์ ๑) พบว่าฉบับที่พระสงฆ์ใช้เทศน์ในปัจจุบันคัดลอกและตัดความมาจากฉบับ “พระยาภาณุ” (กาเผือกฉบับวัดโพธิ์ ๑) เพื่อให้สั้นลง สอดคล้องกับการเทศน์ที่รวบรัดให้เร็วขึ้น

ประเพณีเทศน์กาเผือกในชุมชนไทยยวนเคยมีบทบาทในการสืบทอดความเชื่อเรื่องแม่กาเผือกเป็นมารดาของพระพุทธเจ้าทั้งห้าพระองค์ และสืบทอดวรรณกรรมเรื่องกาเผือก ขณะเดียวกันก็มีบทบาทในการเสริมกำลังใจแก่ชุมชน ปัจจุบันบทบาทดังกล่าวลดลงเนื่องจากความนิยมประเพณีลอยกระทงแบบภาคกลางและการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบตลาดน้ำ